

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

«_____» _____ О. Б. Жильцов
_____ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ
для студентів 2-го курсу**

Спеціальність 012 дошкільна освіта

I-й освітній рівень (бакалаврський)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>2430/17</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« _____ »	20 <u>17</u> р.

Київ – 2017

Навчальна (психолого-педагогічна) практика: робоча програма [для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» I-й освітній рівень (бакалаврський)] / В.І. Дем'яненко, І.М. Новик, А.А. Пасічник, А.Д. Січкарь. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017.

Розробники:

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Новик Ірина Михайлівна, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Пасічник Анна Анатоліївна, канд. псих. наук, ст. викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Січкарь Алла Дмитрівна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від 04 жовтня 2017 року

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Структура програми навчальної практики.....	6
II. Зміст і завдання навчальної практики.....	7
III. Етапи виконання завдань.....	8
IV. Контроль і оцінювання практичних умінь і навичок.....	11
V. Перелік звітної документації.....	12
VI. Рекомендована література.....	12

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу навчальну програму укладено відповідно до Галузових стандартів вищої освіти, діючих навчальних планів, зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» та Закону України «Про дошкільну освіту» (2001), Базового компонента дошкільної освіти (2012), Тимчасового положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка (2015).

Навчальна практика студентів зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, а також набуття і удосконалення практичних навичок та вмінь.

Мета практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення педагогічних та психологічних дисциплін, формування професійних компетенцій майбутніх вихователів дошкільного навчального закладу.

Завдання практики:

- ознайомлення студентів-практикантів із специфікою діяльності дошкільного навчального закладу та особливостями організації процесу життєдіяльності в групах дітей раннього віку;
 - залучення студентів до психолого-педагогічних спостережень щодо вивчення особистості дитини раннього віку в освітньому процесі;
 - удосконалення діагностичних умінь і навичок проведення індивідуальних психологічних досліджень в групі дітей раннього віку та узагальнення їх результатів;
 - сприяння формуванню практичних умінь щодо організації і методики проведення освітньої роботи з дітьми раннього віку;
 - формування культури педагогічної діяльності (культура мовлення, культура спілкування, культура зовнішнього вигляду);
- розвиток професійних компетенцій, інтересу до професії вихователя та потреби в педагогічній самоосвіті.

Зміст модулів спрямований на формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту, до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати, до історико-педагогічної реконструкції, продуктивних ідей людиноцентричної педагогіки минулого, до усвідомлення ціннісно-значущої діяльності в соціальному середовищі), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних історико-педагогічних джерел із проблем розвитку різних педагогічних явищ та феноменів, інтерпретації, систематизації, аналізу), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосовування її у професійній діяльності, аналізу, критичного осмислення, виокремлювати, узагальнювати, характеризувати передумови, чинники, суперечності розвитку педагогічної теорії та практики з дотриманням історичної реконструкції) та **професійної компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до аналізу, порівняння мети, завдань навчання і виховання дітей раннього віку), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку у процесі організації педагогічної взаємодії), *дидактичної* (здатність та готовність до історичної реконструкції педагогічних ідей і продуктивного досвіду минулого, вивчення перспективного педагогічного досвіду та адаптації його до умов сучасних закладів дошкільної освіти, аналізу педагогічних явищ та процесів, пояснення їх сутності, аргументуючи власну точку зору з позиції науки, аналізу педагогічних ситуацій з погляду гуманістичної педагогіки, наукових підходів щодо вивчення розвитку особистості та особливостей становлення і розвитку системи освіти в Україні), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

I. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика педагогічної практики (навчальної)
		денна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 6</p> <p>Модулів – 4</p> <p>Змістових модулів – 4</p> <p>Загальна кількість годин – 180 год.</p>	<p>Галузь знань <i>01Освіта</i></p> <p>спеціальність 012 <i>дошкільна освіта</i></p> <p>Професійна кваліфікація</p> <p>Бакалавр з дошкільної освіти, вихователь дітей дошкільного віку</p> <p>I-й освітній рівень: <i>бакалаврський</i></p>	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
		Навчальна (психолого-педагогічна) практика
		180 год.
		ПМК
		залік

II. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль I.

Організаційно-педагогічна діяльність студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану роботи на період навчальної (психолого-педагогічної) практики;
- ознайомлення з плануванням розвивально-освітньої роботи у групах дітей раннього віку та веденням документації вихователем;
- участь у бесідах із директором дошкільного навчального закладу, методистом, медичним працівником, вихователями, іншими спеціалістами;
- консультування керівника практики з питань ведення ділової документації практики.

Змістовий модуль 2.

Навчально-дослідна діяльність:

- здійснення психолого-педагогічної діагностики розвитку дитини раннього віку: проведення спостереження за однією дитиною і визначення особливостей її розвитку за наступними показниками: моторика; уміння; навички; мовлення; образотворча діяльність; емоційно-соціальний розвиток; предметна діяльність.

Змістовий модуль 3.

Вивчення особливостей розвивально-освітнього процесу:

- ознайомлення із специфікою розвивально-освітнього процесу в групах дітей раннього віку;
- з'ясування особливостей розподілу обов'язків між вихователем і помічником вихователя щодо організації життєдіяльності дітей;
- аналіз змісту і структури розвивального середовища груп раннього віку: обладнання, підбір іграшок і дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), з'ясування його відповідності віковим, психічним і гігієнічним вимогам.

Змістовий модуль 4.

Освітньо-виховна робота студента-практиканта у ролі вихователя дітей раннього віку:

- спостереження і аналіз організації процесу життєдіяльності дітей в групах раннього віку;
- організація процесу життєдіяльності дітей у парі з вихователем;
- самостійне проведення та самоаналіз фрагмента організації життєдіяльності дітей під керівництвом вихователя;
- виготовлення студентами наочних дидактичних посібників.

ІІІ. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Перший тиждень

Ознайомлення з дошкільним навчальним закладом. Бесіда із директором (завідувачем), вихователем-методистом, медичними працівниками, вихователями. З'ясування типу дошкільного навчального закладу, укомплектованість його педагогічними кадрами, їх кваліфікаційний рівень; віковий склад дітей. Екскурсія студентів-практикантів з метою ознайомлення з базою практики та умовами, які створені для виховання дітей раннього і дошкільного віку.

Розподіл студентів для щоденної самостійної роботи в групі дітей раннього віку (по 2 особи).

Ознайомлення з документацією навчальної (психолого-педагогічної) практики та вимогами щодо її ведення.

Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта.

Ознайомлення з календарно-тематичним планом групи дітей раннього віку: структура, зміст, специфіка планування.

Бесіда з вихователем, знайомство з дітьми, встановлення комунікації, з'ясування допомоги студентів у виготовленні дидактичних посібників для організації роботи із дітьми раннього віку.

Спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах раннього

віку впродовж дня. Допомога вихователю в організації побутових процесів у першу і другу половини дня: підготовка до сніданку (обіду, вечері), сніданок (обід, вечеря), одягання, роздягання, підготовка до сну, організація пробудження після сну.

Другий тиждень

Обрання дитини з метою проведення психолого-педагогічної діагностики її розвитку і подальшого складання психолого-педагогічної характеристики. Спілкування з обраною дитиною, спостереження за її самостійною діяльністю.

Психолого-педагогічна діагностика розвитку різних сфер дитини відповідно до програми психолого-педагогічного дослідження. Виконання завдань психолого-педагогічного дослідження.

Вивчення особливостей організації побутових процесів у групах дітей раннього віку. Допомога вихователю в організації побутових процесів та ігор-занять в першу і другу половини дня.

З'ясування рівня навичок самообслуговування дітей раннього віку. Аналіз педагогічних прийомів щодо їх формування.

Третій тиждень

З'ясування особливостей розвивально-освітнього середовища у групах дітей раннього віку, наявність іграшок, посібників та їх призначення; особливості забезпечення режиму життя 2–3-річних дітей. Виконання завдання педагогічного дослідження.

З'ясування розподілу обов'язків між вихователем і помічником вихователя. Звернути увагу на врахування вихователем індивідуальних особливостей, стану здоров'я, настрою дитини.

Виконання фрагментів організації життєдіяльності (побутові процеси, ігри-заняття) дітей раннього віку у парі з вихователем.

Складання графіка самостійного проведення студентами-практикантами фрагментів розвивально-освітнього процесу та його затвердження керівником практики.

Четвертий тиждень

Підготовка конспектів організації різних форм життєдіяльності дітей раннього віку для самостійного проведення, узгодження їх з вихователем та керівником практики.

Самостійне проведення студентами-практикантами окремих фрагментів організації життєдіяльності дітей під керівництвом вихователя у першу і другу половини дня: ранкова гімнастика, організація рухової активності, підготовка до заняття та заняття, ігрова діяльність, спостереження, індивідуальна робота, пробудження після сну, гімнастика пробудження, побутові процеси. Самоаналіз та аналіз педагогічної діяльності студентів-практикантів.

Підготовка і оформлення результатів спостережень з метою написання психолого-педагогічної характеристики дитини 2–3-річного віку.

Складання психолого-педагогічної характеристики дитини 2–3-річного віку.

Підготовка звітної документації з навчальної (психолого-педагогічної) практики.

Підведення підсумків практики разом з педагогічним колективом дошкільного навчального закладу. Презентація студентами-практикантами самостійно виготовлених наочно-дидактичних посібників.

Підготовка до звітування на підсумковій конференції в Інституті.

IV. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Підсумковий контроль здійснюється після завершення виконання завдань і змісту психолого-педагогічної практики в групах дітей раннього віку.

Таблиця 1

Орієнтовна оцінка видів діяльності за рейтинговою системою

№ з/п	Вид діяльності	Оцінювальні бали
1.	Відвідування педагогічної практики (20 днів)	20
2.	Складання індивідуального плану	5
3.	Аналіз результатів психолого-педагогічних спостережень (щоденник)	10
4.	Виконання завдань психологічного дослідження	15
5.	Виконання завдань педагогічного дослідження	15
6.	Наочний дидактичний посібник	5
7.	Самостійна організація фрагментів життєдіяльності дітей раннього віку	25
8.	Рефлексія (звіт про проходження практики)	5
Разом		100

Загальні критерії оцінювання за національною (4-бальною) та європейською (ECTS) подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	

V. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

1. Рефлексія (звіт про проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики).
2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
3. Щоденник студента-практиканта.
4. Результати виконання завдань психологічного дослідження.
5. Результати виконання завдань педагогічного дослідження.
6. Самостійно виготовлений наочний дидактичний посібник.
7. Конспекти фрагментів організації життєдіяльності дітей у першу і другу половини дня (2), конспекти занять (1).

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник : А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; [Авт. кол-в : Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В. та інш.] // Вихователь-методист дошкільного закладу : спецвипуск. – 2012. – С. 4-30.
2. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: В. О. Огнев'юк ; авт. кол. Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред.. Г. В. Беленька, М. А. Машовець ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
3. Діагностика психічного розвитку дітей раннього віку: Шкала оцінки психічного розвитку від 1 до 3 років (15-36 місяців) (за методикою Манової-Томової) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://psylist.net/praktikum/00040.htm>
4. Олексенко С. Діагностика психомоторних здібностей у дітей раннього віку / Світлана Олексенко // Психолог дошкілля. – 2010. – №12(17). – С. 12-17.
5. Пантюхина Г. В. Методы диагностики нервно-психического развития детей раннего возраста / Г. В. Пантюхина, К. Л. Печора, Э. Л. Фрухт. –

- М. : ВУНМЦ, 1996. – 76 с.
6. Пантюхина Г. Л. Диагностика нервно-психического развития детей первых трех лет жизни / Г. Л. Пантюхина, К. Л. Печора, Э. Л. Фрухт. – М. : Просвещение, 1996. – 87 с.
 7. Підбір і використання іграшок для дітей раннього віку у дошкільних навчальних закладах: методичні рекомендації. Додаток до Листа МОН України від 17.03.06 за № 1/9-15 // Дошкільне виховання. – 2006. – № 5. – С. 11-13.
 8. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Поніманська. – 3-тє вид., випр. – К. : «Академвидав», 2015. – 448 с. – (Серія «Альма-матер»)